

DÜNYA DAMLASI

Javier Marías: 'Zamanın Karanlık Yüzü'

Javier Marías, önceki romanlarını da harmanlayıp anlatıcısı üzerinden her düğümün olgusal, kurgusal yapılandırmaya yaslandırıldığı farklı bir çatılama getiriyor heyecan verici yapıtında.

Özneye olgusal akışın yer yer birbirinin tersi, yer yer de birbirinin çakışımı bağlamında âna bırakılmış bu kurgusal edada kendisi-gölgesi yürüyüşüne dönüşen bir metin: “*Ve uydurduğumuz anlatılar, (...) böylece bizi kurguya dönüştürecekler.*”

Şunu söylemek bile olası görünüyor; iyi bir roman yazmak için belki de önce bunun hikâyesini çıkarıp ter-

sini yazmak, ardından kurguya geçip yalanını yani kurgusunu kaleme almak gerekir, “*kim bilir.*” (10)

Javier, örtük ama yer yer açık bir *Borges* metni döküyor adeta; cama tutulmuş da birbirine kaymış iki görüntü benzeri anımsayış dizisi çağırıştırıyor zihnimizde. *Borges* okunurken yaşanan çekim türbülansına *Marías*'ı okurken de kapılıyor insan. Doğulu bir masalın batılı yüzü havasında, farkı kendisinde anlatı bağlamında da alınabilir bu nedenle *Zamanın Karanlık Yüzü*.

Olgusal kişilerin, tipik maskesi ama karakteristik nitelikleriyle görünürleşip kurgusal kişiliklere dönüşmesi olağan bir yazınsal tutum bağlamında alınabilir belki ama *Javier*, dış dünyanın yaşayan insanlarıyla ilişkiyi de kurma-

ca serüveni çerçevesinde görmekten, bunları tartışmaktan geri durmuyor. O anlatıcı ki yazarın kendisidir, ama anlatıcı olarak kendisi de anlatıdaki kurgu kişisidir enikonu, “*anlatıcı(n)ın (yazarın) yeri(n)de bulunduğu gibi.*” (31)

Özdeşleştirirken ayrıştıran, ayrıştıran özdeşleştiren bu *olgusal-kurgusal düzlem* dizilişi çarpıcı bir anlatı çıkarıyor ortaya.

Yazar, anlatı kişilerinin olgusal “*sahici*”leriyle “*kurgusal*”larını farklı, üstelik ayırıcı yanlarıyla aktarıyor. Böylelikle olgusal-la kurgusal olan kurmacadaki yerleştirimle apaçık ortaya çıkıyor.

Yazınsal tatlar salan benzersiz bir deneme ya da ders niteliğinde kuram kitabı olarak da okunabilecek bir yapıtla buluşuyoruz *Marías*'ın romanında.

